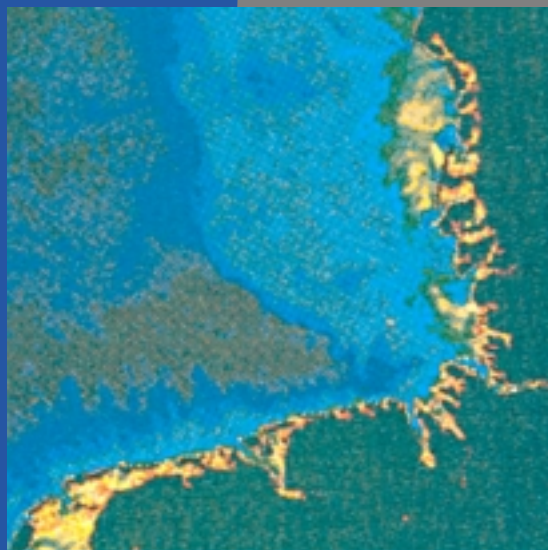

En fælles fremtid for Vadehavet

En report fra
Verdens Naturfonden
Dansk resumé

Colophon

Copyright: World Wide Fund for Nature

Study Team:

Brigitte van Berkel
Konrad Buchwald
Peter Burbridge
Norbert Dankers
Matthias Feige
David M. Fleet
Cato ten Hallers
Arne Jensen
Hans-Jørgen Olesen

Consultants:

Jan Abrahamse
Ian Gould
Stephan Lutter
Bernd Scherer
Holger Wesemüller
Anky Woudstra
Karel van der Zwiep

WWF-Wadden Sea Advisory Committee:

Wim Braakhekke
Tommy Dybbro
Herman Eijsackers
Hartmut Jungius
Svend Tougaard
Wim Wolff

Coordination:

Peter Prokosch

Secretary:

Sybille Mielke

Layout and production:

design, Husum

Printer:

Harry Jung, Flensburg

Cover photo:

Brightness temperatures measured
by the satellite NOAA 11
Data provided by Météo France,
CMS Lannion.

Processed at IFREMER/Centre de Brest,
Dept. d'Océanographie Spatiale

Purchase enquiries to:

WWF-Wattenmeerstelle
Norderstraße 3
D - 2250 Husum

WWF
November 1991

En fælles fremtid for Vadehavet

På trods af 10 års fælles fredningbestræbelser i de tre Vadehavsnationer (Danmark, Tyskland og Holland) står det klart, at den økologiske situation stadig forringes. Syge fisk, algeopblomstring, ødelæggelse af vigtige naturområder ved inddigning og landvindingsarbejder samt rovdrift på naturressourcerne, ved f.eks overfiskning af muslinger, vidner om dette.

I WWF, Verdensnaturfondens nu ti-årige vadehavsprojekt, tog man derfor initiativ til at få udarbejdet en redegørelse over den aktuelle situation i Vadehavet. 39 eksperter på hver deres felt blev bedt om at udarbejde en aktuel status over deres forskningsområde, samt deres anbefalinger til en fremtidig forvaltning og beskyttelse af Vadehavet. Eksperternes bidrag er udgivet som bilag til rapporten „The Common Future of the Wadden Sea“, der baserer sig på deres oplysninger og anbefalinger.

Sammen med over 50 andre medunderskrivende organisationer i de tre vadehavslande, konkluderer WWF det nødvendige i en fælles handlingsplan for at vende den negative udvikling i en positiv retning.

Fælles grundlag

Vadehavet er et af Europas vigtigste vådområder, der som et stort sammenhængende økosystem strækker sig gennem tre nationer, Holland, Tyskland og Danmark.

Mennesket er en integreret del af dette økosystem. I mange generationer har mennesket levet, arbejdet og fået sit udkomme i området, men samtidig er mennesket også den enkeltfaktor, der truer Vadehavets økosystem mest.

Mulighederne for at sikre Vadehavet, som et af Europas vigtigste naturområder med et grænseoverskridende kulturelt særpræg, findes allerede. Men en effektiv beskyttelse kræver en bedre integration af de tre vadehavsnationers målsætning, midler og forvaltningsmetoder, så en fælles strategi for hele Vadehavet kan opstilles.

Formuleringen af en effektiv strategi for en fælles fremtid for Vadehavet kræver vedtagelsen af

- et fælles idégrundlag,
- en fælles målsætning,
- et fælles beskyttelsesgrundlag.

Men en sikring af Vadehavet må omfatte andet end det, der snævert kaldes Vadehavet. I beskyttelsessammenhæng må også tilstødende områder inddrages:

- Kerneområdet, der rummer Vadehavets økosystem med alle vigtige kyst og marine økosystemer, som har tilhørsforhold til Vadehavet (Fig. 1).
- Nærområdet, der omfatter tilgrænsende områder med direkte påvirkning af Vadehavet (Fig. 2).

- Områder, der gennem tilledninger og på anden måde kan påvirke Vadehavet (Fig. 3).
- Trækfuglenes overvintrings-, træk- og yngleområder (Fig 4).

Indenfor Vadehavet skal der opnås en balance mellem

- beskyttelse og/eller støtte af de naturlige processer og økologiske funktioner, som er forudsætningen for at opretholde Vadehavets økosystem og
- udviklingen af det økonomiske og sociale grundlag for lokalbefolkningen, der lever og arbejder her, og er afhængige af området.

Vedtagelsen af en handlingsplan er nødvendig for

- en ensartet forvaltnings-målsætning, styrkelse af den eksisterende folkelige støtte,
- styrkelse af det administrative samarbejde og
- harmoniseringen af forvaltnings-praksis indenfor og imellem de tre vadehavsnationer i samarbejde med andre EF-lande og lande udenfor regionen.

Anbefalinger

WWF og de mere end 50 andre samarbejdende organisationer i de tre vadehavslande fremsætter følgende anbefalinger for at sikre den nødvendige opstramning af beskyttelsen af Vadehavet

1. Andef Fælleserklæring om beskyttelse af Vadehavet

De helt nødvendige nye impulser til en bedre beskyttelse af Vadehavet må opstilles i en ny „Fælleserklæring om Beskyttelse af Vadehavet“ til afløsning af den første, der blev underskrevet af de tre vadehavslandes regeringer i 1981 i København.

2. Forvaltningsområder

Vadehavet skal forvaltes som én økologisk enhed. Det foreslås, at en forvaltningsgrænse bliver fastlagt for hele Vadehavets økosystem (fig 1). Dette område må rumme alle vigtige kyst og marine økosystemer, som har tilhørsforhold til Vadehavet i et ønske om at etablere et almindeligt accepteret udgangspunkt for koordineringen af forvaltnings-politiken, de administrative tiltag, ensartethed i love og regulativer samt miljømæssige kvalitets-standarder i de tre vadehavsnationer.

Det er essentielt, at aktiviteter, som har signifikant indflydelse på Vadehavets økosystem, men som har udspring uden for kerneområdet i de tilgrænsende områder, skal indkorporeres i et andet, mere omfattende planlægnings- og forvaltningssystem (fig 2).

I forvaltningsspørgsmål, f.eks. udslip af forurenende stoffer, er det nødvendigt at medtage hele det område, der kan påvirke Vadehavet (fig 3).

Med hensyn til beskyttelse af de trækkende fugle er et samarbejde med landene langs med den Øst Atlantiske Trækrute (fig 4) nødvendig.

3. International arbejdsgruppe

Det anbefales, at Vadehavsnationerne sammensætter en International Arbejdsgruppe, der skal udarbejde en fælles plan for beskyttelsen af Vadehavet. Desuden skal arbejdsgruppen udarbejde et referencesystem, der beskriver det „ideelle“ Vadehav og en målsætning for minimumskravene for at nå det „realistiske“ Vadehav. Det vil f. eks. være urealistisk at forestille sig at fjerne dyreeller plantearter, der allerede er indført af mennesket osv.

4. Vejledende princip

Et fælles mål for beskyttelsen af Vadehavet må være

- at nå et naturligt og bæredygtigt økosystem,
- i hvilket de naturlige processer kan fortsætte på en uforstyrret måde og
- i hvilket alle plante- og dyrearter, som burde leve i Vadehavet, også får muligheder for at kunne leve der.

Det anbefales, at dette Vejledende Princip bliver accepteret af de tre nationer som udgangspunkt for en større opmærksomhed for beskyttelsen af Vadehavets økosystem og for harmoniseringen af nationale og lokale myndigheders politik og forvaltningsplaner i de tre nationer.

„The Wise Use“ koncept, udarbejdet i Ramsar Konventionens regie, udbygger Det Vejledende Princip, så det sikres, at menneskelige aktiviteter i Vadehavet sker med skyldig hensyntagen til naturområdet og de beskrevne forudsætninger i det vejledende princip.

Den „forstandige“ udnyttelse af Vadehavet omfatter det egentlige Vadehav (Fig 2), hvis ikke hele påvirkningsområdet (Fig 3) med floder, der leder ud i Nordsøen skal medtages for at opnå en reduktion af den negative miljøeffekt. Forsigtighedsprincippet, som er accepteret af bl. a. de tre vadehavslande i Nordsø sammenhæng understøtter også det vejledende princip. Forsigtighedsprincippet påbyder, at i tilfælde af tvivl om mulig negativ effekt af en menneskelig aktivitet eller brug af et stof, skal det forbydes, indtil det kan bevises, at der ikke er tvivl om harmløsheden. Dette princip bør også omfatte tilstødende områder (Fig. 3).

5. Internationale konventioner

Hver for sig har de tre vadehavsnationer aktivt medvirket til at øge den internationale bevågenhed omkring Vadehavets helt unikke værdi, og udviklet en bedre beskyttelsesstatus for deres dele af Vadehavet. WWF foreslår, at de tre vadehavsnationer i et fælles forslag nominerer hele Vadehavet som:

- Ramsar område under Ramsar Konventionen, om beskyttelse af vådområder af international vigtighed for vandfugle.
- MAB Reserve under UNESCO's Man and Biosphere (MAB) program.
- World Heritage Site under World Heritage Convention.
- EF Fuglebeskyttelses Område.

WWF foreslår desuden, at der opstilles samarbejds-aftaler med myndigheder, der er ansvarlige for andre vigtige internationale vådområder og naturområder langs Nordsøen og langs den Øst Atlantiske Trækrute for at fremme beskyttelsen af trækfugle.

Det fælles Vadehavssekretariat for de tre vadehavslande kan i denne sammenhæng spille en vigtig rolle. WWF anbefaler derfor, at Vadehavssekretariatets muligheder generelt styrkes.

6. Forvaltningsstrategi

Det anbefales, at Vadehavsnationerne udvikler en ensartet forvaltningsstrategi.

- Hertil kan som udgangspunkt bruges de relevante dele af det hollandske PKB program.
- Nationalparker eller ligefrem Internationale Naturparker kan indarbejdes som elementer og
- det anbefales, at de to øvrige nationer laver en bufferzone, som Danmark allerede har i sin Vadehavs bekendtgørelse.
- Det anbefales også, at Vadehavslandene samordner deres administrative procedurer i forvaltningssager vedrørende Vadehavet.

Der foreslås en væsentlig styrkelse af den administrative og finansielle støtte til

- undervisning,
- naturvejledning og
- opsyn.

7. Miljøvurdering

Kontrollen med den ødelæggende effekt på miljøet og på de økonomiske og sociale forhold for lokalbefolkningen, skal styrkes.

Al yderligere påvirkning af Vadehavet med forurenende stoffer skal undgås ved at reducere forurenende udledning af gødningsstoffer og ved at anvende

- ensartede udledningsstandarder,
- den bedst kendte teknologi og
- underlægge alle tiltag, der planlægges i Vadehavet, (f. eks kystbeskyttelse, fiskeri, fritidsaktiviteter) en miljømæssig vurdering, der efter forsigtighedsprincippet skal klarlægge om der kan være en negativ effekt af aktiviteten.

8. Vadehavsråd

En integreret forvaltning af det fælles Vadehav, skal styrkes ved etableringen af et lille, men stærkt, internationalt sammensat Vadehavsråd bestående af repræsentanter fra de tre vadehavsnationer, herunder også repræsentanter fra lokale myndigheder. Alle uenigheder i forvaltningen af Vadehavet kan bringes til voldgift i Vadehavsrådet. WWF foreslår, at den internationale arbejdsgruppe, med medlemmer fra de tre Vadehavsnationer skal udarbejde et koncept for Vadehavsrådet med anbefaling af, hvorledes det skal konstitueres, dets bemyndigelse, medarbejdere og budget. Arbejdsgruppen skal afgive betænkning inden et år efter dets

nedsættelse. Der skal også tages initiativ til styrkelse af Det fælles Vadehavssekretariatet, så det effektivt kan virke som serviceorgan for Vadehavsrådet.

9. Vadehavserklæring

En Vadehavserklæring skal udarbejdes for at fremme harmoniseringen af beskyttelsespolitikken og i beskyttelsesprincipperne i de tre vadehavsnationer.

10. Særlige områder

For at reducere den negative indflydelse af anlægsarbejder, forurening, fiskeri, landbrug og turisme udarbejdes særlige forslag.

Figure 1
The Wadden Sea

Figure 2
Greater Wadden Sea Area

Figure 4
The East Atlantic Flyway Region
of Coasted Bird Populations

Figure 5
Satellite Image:
Western Part
of the Dutch
Wadden Sea

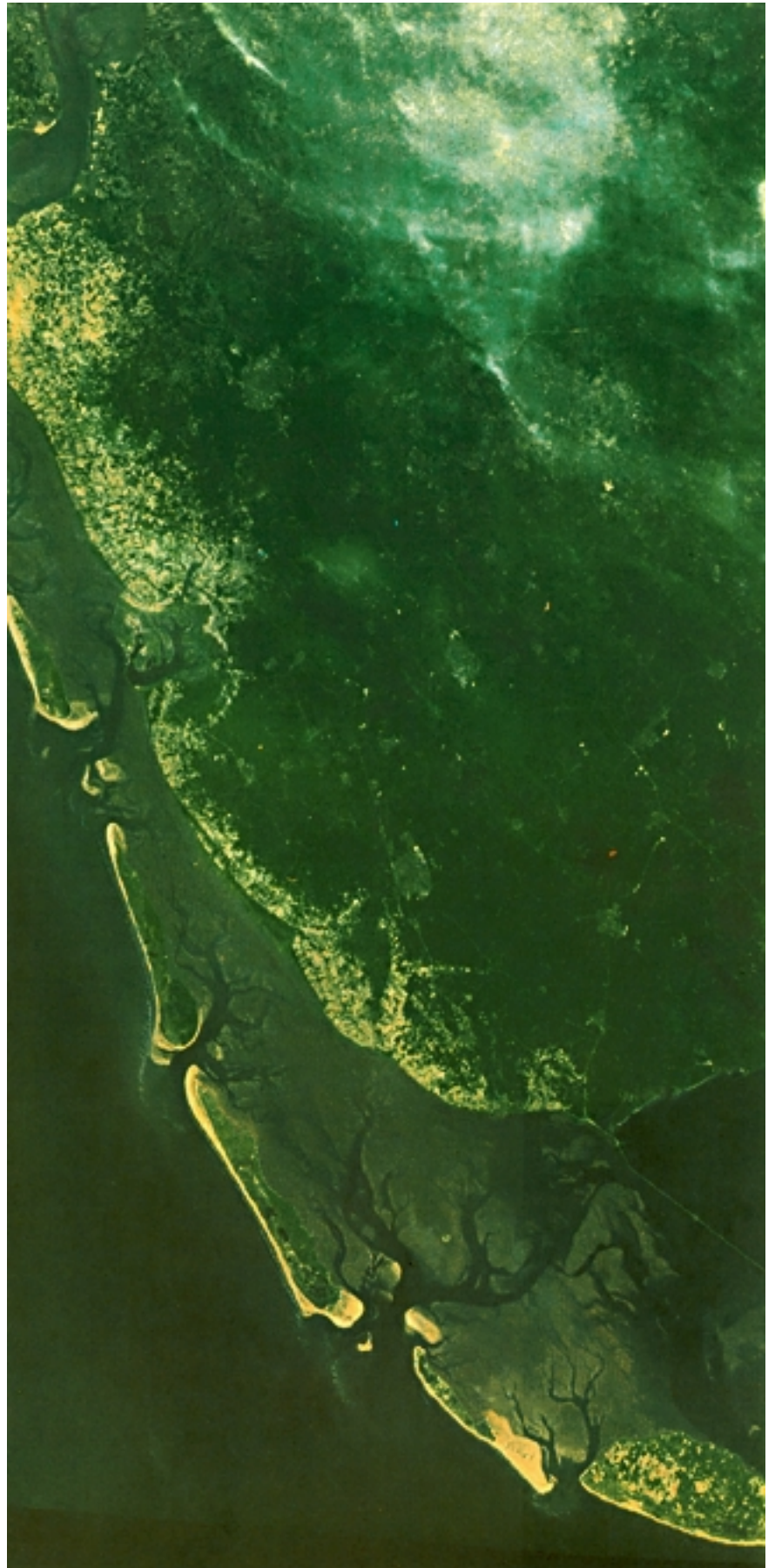

Figure 6 Satellite Image: Eastern Dutch, the Niedersachsen and Hamburg Part of the Wadden Sea

Figure 7
Satellite Image: Schleswig-Holstein
and Southern Danish Part of the
Wadden Sea

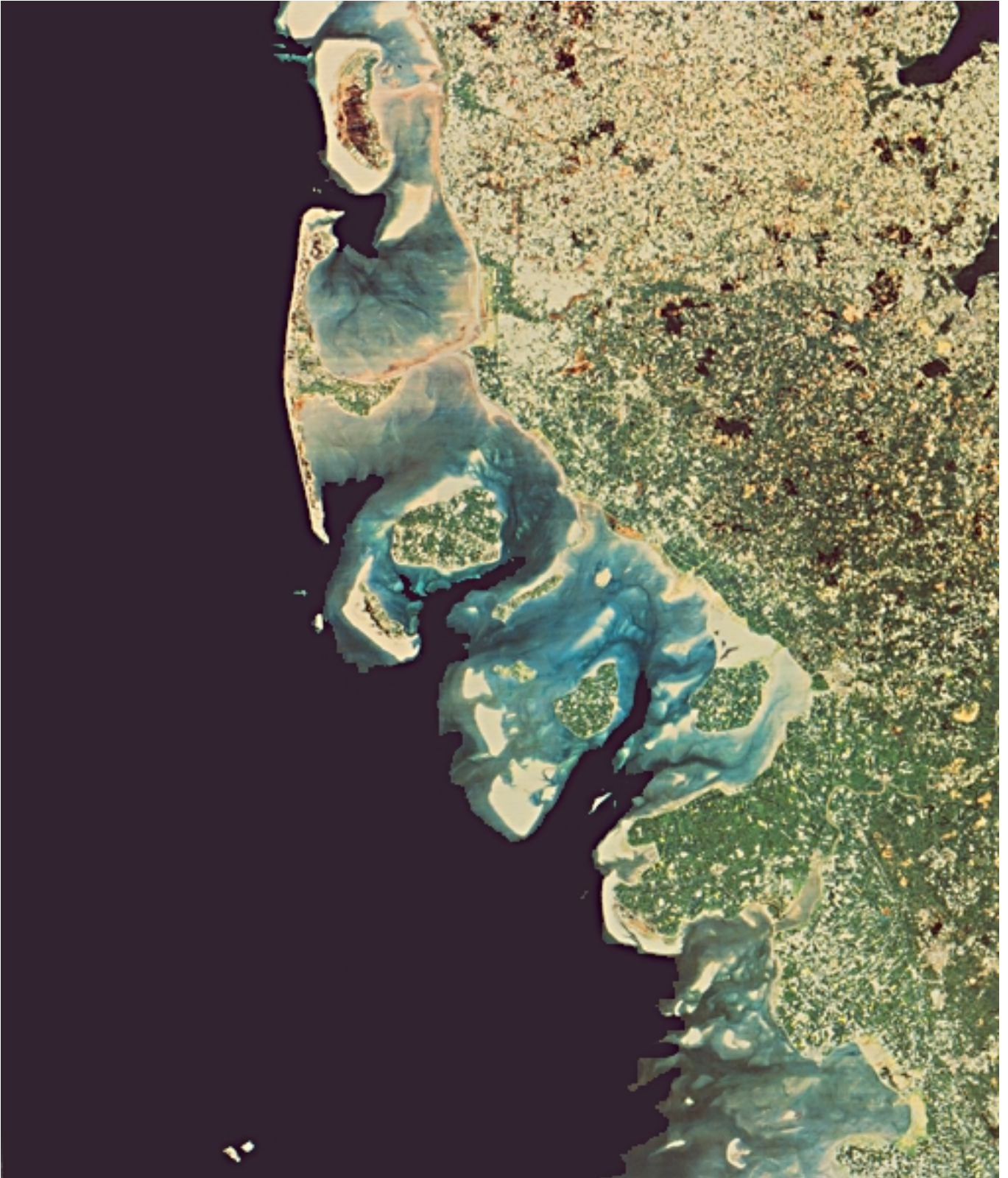

Figure 8/9
Aerial Photos: Northern Part
of the Danish Wadden Sea
(Skallingen, Langli, Fanø)

